

Отже, мовленнєве маніпулювання є досить поширеним явищем у системі кримінального судочинства. Розуміння та застосування до неповнолітніх психологічного контакту замість механізмів мовленнєвої маніпуляції сприятиме більш ефективному проведенню слідчих (розшукових) дій та досягненню мети кримінального провадження.

Список використаних джерел:

1. Загнітко Анатолій. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни. Донецьк : ДонНУ, 2012. 350 с.;
2. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / [В.М.Петрик, М.М.Присяжнюк, Л.Ф.Компанцева, Є.Д.Скулиш, О.Д.Бойко, В.В.Остроухов]; за заг. ред. Є.Д.Скулиша. К.: ЗАТ "ВПОЛ", 2011. 248 с.;
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/conv#n1046> (дата звернення: 12.11.2021).

Котляренко Світлана Василівна,
доцент кафедри методики викладання
української мови та літератури
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова, кандидат
філологічних наук, доцент

САМОСТІЙНА ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ

Ефективність професійної підготовки майбутніх фахівців полягає в діалектичній єдності процесу навчання і виховання, забезпеченні тісного взаємозв'язку професійного навчання з практикою.

У традиційній системі освіти викладач є основним і найбільш компетентним носієм знань, та до того ж і контролюючим суб'єктом пізнання, тоді як за новою парадигмою освіти викладач більше виступає в ролі організатора самостійної активної пізнавальної діяльності тих, хто навчається, він стає компетентним консультантом і помічником студентів. Його професійні вміння спрямовуються не просто на контроль знань і вмінь, а на діагностику їх діяльності з метою надання своєчасної допомоги, кваліфікованими діями сприяти уникненню труднощів, які намічаються в пізнанні і застосуванні знань.

Аналіз останніх досліджень (Белкіна В.Н., Бондар В.І., Курлянд З.Н., Масюкова Н. А., Москаленко П. Г. та ін.) виявив протиріччя між

ускладненим соціальним замовленням, пов'язаним з професійною підготовкою та усталеною практикою, що виявляє орієнтацію переважно на репродуктивний характер виконання професійних функцій. Розв'язання даної проблеми започатковано у доведенні того, що саме самостійна діяльність, яка активізує розвиток професійних якостей особистості, виступає гарантом формування потреби постійного пошуку, накопичення знань, розуміння їх сенсу та значення, самостійного використання, що необхідно для постійного професійного зростання особистості з урахуванням вимог сучасності.

Водночас, результат досліджень сучасних науковців переконливо свідчить, що високий рівень професійної майстерності та творчого підходу досягається лише за умов, коли виникає і реалізується потреба професійного саморозвитку і самовдосконалення, а також коли виявляється позитивне мотиваційно-ціннісне ставлення до себе, як суб'єкта професійної діяльності. Визначення сутності та специфіки педагогічних технологій організації та управління самостійною роботою студентів є сьогодні особливо важливим.

Отже, творча самостійна робота студентів – це діяльність, обумовлена самостійним пошуком майбутнім фахівцем відповіді на будь-яку проблему, з метою досягнення результатів, які мають об'єктивну чи суб'єктивну новизну та оригінальність, а також прогресивність, за умов володіння засобами організації цієї діяльності на тлі позитивного ставлення до пізнання. Головними структурними елементами самостійної роботи студента є її мета і мотиви, які можуть бути як різноманітними, так і суперечливими.

У зарубіжній педагогічній літературі для визначення поняття "самостійна робота" використовують ряд понять, які підкреслюють різні аспекти цієї роботи. У педагогічній літературі Австрії, Швейцарії знайшов застосування термін "тиха робота", який підкреслює, що робота здійснюється наодинці. У французькій і англійській педагогічній літературі можна зустріти термін "індивідуальна робота". У США користуються терміном "незалежне навчання", що означає таку пізнавальну діяльність, при якій студенти отримують навчальні плани-програми і їм надається відносно велика свобода добору засобів і методів засвоєння.

Найбільш доцільною у зв'язку із завданнями вищої школи є класифікація, запропонована Підкасистим П.І., у якій розмежовуються самостійні роботи за зразками, реконструктивно-варіативні, евристичні (частково-пошукові) і творчо-дослідницькі.

Варто звернути увагу на таку обставину: мова йде про самостійність лише у тому випадку, коли студент виконує якусь

діяльність не під контролем викладача, а під самоконтролем, тобто здатний регулювати свої дії або ж оволодівати тими чи іншими способами дій. Отже, розвиток самостійності – це своєрідний перехід від діяльності під керівництвом викладача до такого виду діяльності, коли студент сам керує своїми діями.

Самостійна робота – важливий компонент науково-дослідницької роботи студентів, що сприяє формуванню творчого мислення молоді, розвитку її інтелекту, робота включає різні аспекти діяльності: це і підготовка до лекцій, до семінарських та лабораторних занять тощо.

Під час підготовки до семінарських та лабораторних занять необхідно, щоб студент був заздалегідь ознайомлений із планом заняття, необхідними видами роботи на ньому, а також знав тематику доповідей, які виносяться для обговорення на занятті. Це необхідно не тільки для вміння самостійно працювати з науковими джерелами, а й для розвитку психологічної культури та мовлення студентської молоді.

У сучасних умовах ринкових відносин і запровадження ринку праці значно підвищуються ці вимоги до підготовки фахівців з вищою освітою. Йдеться про вироблення у майбутніх працівників таких рис особистості, які б свідчили про їх готовність до самостійної пізнавальної діяльності. Виникає потреба сформувати демократичний тип викладання, що означає творчу співдружність студента і викладача, підвищення особистої відповідальності самого студента за результати навчання.

У навчальній роботі ЗВО має домінувати орієнтація на процеси самоорганізації й самореалізації кожного студента. Усвідомлення суті та закономірності самостійної пізнавальної діяльності, оволодіння високим рівнем ефективності її організації – один із шляхів удосконалення процесу навчання і розвитку особистості. У процесі цілеспрямованої й систематичної самостійної діяльності студенти набувають досвід самостійно працювати.

Список використаних джерел:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник. К.: Либідь, 1998. 560с.
2. Алексюк Л. Н., Аюрзанайн А. А., Пидкасистый П. И., Козаков В. А. и др. Организация самостоятельной работы студентов в условиях интенсификации обучения: Учебное пособие для слушателей ФПК. Киев, 1993. 336 с.
3. Бех І. Д. Психологічна суть гуманізму у вихованні особистості // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. 1994. № 3.

4. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. К.: Наукова думка, 1997. С. 62.

5. Бондар В. І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів. К.: "Вересень", 1996. 129 с.

6. Вакуленко В. М. Основи вищої школи України. Навчальний посібник. Луганськ: вид-во СНУ, 2001. 247 с.

Юценко Світлана Сергіївна,

науковий співробітник Українського мовно-інформаційного фонду НАН України

АВТОРОЗНАВЧА ЕКСПЕРТИЗА ЗА УМОВ ПОВНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Авторознавча експертиза – це комплексне лінгвістичне дослідження письмового тексту на предмет встановлення фактичних даних про особу автора. Коло завдань, що вирішує авторознавча експертиза, є широким; зупинимося на ідентифікаційних, розв’язання яких розуміємо як однозначне науково обгрунтоване атрибутування аналізованого тексту конкретній особі.

Для атрибуції підписаного тексту необхідний порівняльний матеріал – достовірні зразки тексту особи, авторство якої підлягає підтвердженню чи спростуванню, анонімного – зразки тексту особи, яка, за припущенням ініціатора експертизи або експертів, може бути його автором.

Зразки обсягу, недостатнього для виявлення індивідуальних рис авторського стилю, або сумнівні зразки, або відсутність зразків без можливості отримання називаємо «умовами повної невизначеності».

На сьогодні методики такого роду досліджень не існує, ми виносимо на обговорення власну, апробовану на текстах реальної складності статистично репрезентативного обсягу (кілька сотень сторінок), що передбачає застосування програмних мовно-орієнтованих інструментів, розроблених в Українському мовно-інформаційному фонді НАН України (далі – Фонд) – Когнітивної ІТ-платформи «ПОЛІЕДР» (у співпраці з Інститутом кібернетики ім. В. М. Глушкова НАН України і Національним центром «Мала академія наук України»)¹ та Системи аналізу текстів (CAT) [1].

¹ Свідцтво про авторське право на твір № 96078 від 17 лютого 2020 року “Комп’ютерна програма “Когнітивна ІТ платформа ПОЛІЕДР” (“КІТ ПОЛІЕДР”) (“POLYHEDRON”). Автори: Стрижак О.С., Глоба Л. С., Величко В. Ю., Попова М. А., Широков В. А., Надутенко М. В. та ін. Офіційний бюлетень № 57 (від 31 березня 2020 року), с. 402 – 403.